

piskom smo priključili tudi razne občinske pravilnike, poslovnike, cenike, sezname, važnejša poročila, proračune. V knjižnici so našeti župani, svetovalci, odborniki in častni meščani iz tega časa.

Oskrbite se s tem prijetnim branjem. Knjižica se še dobi v arhivu, ki je odprt za stranke vsak ponedeljek od 8.—14. ure in ob sredah od 8.—16. ure.

France Štukl

OB PARTIJSKEM JUBILEJU

Jubilejna svečanost ob 60-letnici ustanovitve SDSJ(k) oz. KPJ — ZKJ je bila v Škofji Loki v dvorani kina »Sora« dne 25. junija 1979. Udeležili so se je poleg članov občinske konference ZK in delegacij osnovnih organizacij ZK, njih sekretarjev in občinskega vodstva ter delegacij družbenopolitičnih organizacij vsi člani z nad tridesetletnim nepretrganim stažem v zvezi komunistov. Po uvodni besedi sekretarja Lovra Gajgerja, je tov. Martin Košir, član CK ZK Slovenije, orisal zgodovinski pomen in vlogo izvora, nastanka ter razvoja KPJ — ZKJ s tem, da je sproti osvetljeval tudi razvoj organizacije na Loškem vse od njenih začetkov do današnjih dni. Ovrednotil je družbenozgodovinsko vlogo KP v socialnoekonomskih bojih pred vojno, v ustvarjanju fronte naprednih ljudskih antifašističnih sil neposredno pred okupacijo, med osvobodilnim bojem ter v poveljni graditvi ter notranjih in zunanjih nasprotjih, v katerih je ZK postala vodilna sila v delavskem razredu in skupaj z delavskim raz-

redom jedro enotne demokratične fronte delovnih ljudi in naroda.

Vsem članom z nad tridesetletnim stažem v ZK so bile podeljene spominske plakete v znak priznanja za aktivno delo med delovnimi ljudmi. Med udeleženci je bilo prisotnih tudi nekaj članov, ki so v delavskem gibanju aktivno sodelovali že v predvojnem obdobju. Spominsko plaketo je likovno zasnoval akademski slikar Ive Šubic. V nadaljevanju so člani delavskega pevskega zbora Alpine Žiri in člani slovenskih narodnih gledališč iz Ljubljane in Trsta recitali v skladno zaokroženem kulturnoumetniškem programu vrhunske stvaritve in ocene Cankarja, Krleža, Kosovela, Zupančiča, Bora in posredno skozi te vrhove tudi tov. Kardelja in Tita njih izvajanje pa je s smiselno izbrano pesmijo dopolnjeval ubrani zbor pevcev — delavcev iz Žirov.

Spominske plakete je prejelo 205 članov občinske organizacije Zveze komunistov.

Rado Jan

O PRIFARSKEM IN MESTNEM POKOPALIŠČU

Ker je France Štukl v XXIV. letniku Loških razgledov (1977, str. 71—81) podal zgodovino pokopališča v Škofji Loki, bo za bralce zanimiv tudi zapis o starološkem (prifarskem) pokopališču, ki ga je napisal nekdanji starološki dekan Franc Kramer (1800—1884, v Stari Loki od 1847 do 1867) in ga je po njegovi smrti objavil Karol Klun v knjigi »Franc Ks. Kramer, Njegovo življenje in delovanje, popisano od njega samega«, Lj. 1893. Iz tega zapisa je razvidno, da so si meščani že v začetku prejšnjega stoletja prizadevali za novo, lastno pokopališče. Zapis razodeva precejšnja nasprotovanja med

Faro in mestom. Kramer je prav zbadljivo in zaničljivo označil meščane in pokazal svojo vzvišenost in samovoljnost, ki se je pokazala tudi pri zidavi nove cerkve na Fari.

Iz imenovane knjige navajam dobesedno poglavje »Usoda pokopališča«, str. 133 do 135:

Loško ljudstvo vse okolice se gotovo že od nekdanj pokopuje v Stari Loki, in je zato z dušo in telesom navezano na staro pokopališče. Dokler je bilo mesto odvisen vikarijat, ni prišlo nikomur na misel, ločiti se od prifarskega pokopališča. Šele leta 1804, ko je Loka postala samostojna

duhovnija, zahtevali so nekateri mestni bahači, da naj se tudi od starega pokopališča ločijo in si napravijo svoje lastno. Ker se pa kmetovsko ljudstvo od počivališča svojih prednikov pri Stari Fari ni dalo ločiti, češ, kjer so naši stariši, hočemo tudi mi počivati, zbok tega in zbok pomanjkanja prostora je ostalo pokopališče skupno.

Pri vsem tem pa nasprotovanje mestnih bahačev ni nikoli jenjalo, ampak se snovalo rod za rodom dalje. Pri Fari niso trpeli pokopališča, na vsak način so ga skušali na Ošterfeld prestaviti, pa tudi to ni obveljalo.

Iz prva se je pokopališče za dve veliki fari tudi meni zdelo premajhno in zane-marjeno. Ko sem pa zvedel okoliščine, bila je moja prva skrb, da je razširim. In storil sem to dvakrat na vse strani. To je pa nasprotnikom še bolj presedalo, ker jim je sedaj odpadel poglavitni vzrok. Iz-mislili so si pa sedaj tole zvijačo:

Pridobili so na svojo stran zavidne in enostranske uradnike in zdravnika, kateri so dali pisano pritožbo na višjo deželno in duhovsko gosposko, trdeč, da staro pokopališče za toliko število ljudstva ne zadostuje, zemlja je pretolsta, smrdi, trupla ne trohnijo, izkopavajo se celi kosovi mesa, kar je zdravju škodljivo, in več takega; pokopališče se mora torej na vsak način na Ošterfeld prestaviti. Obojna gosposka mi pošlje s tožbo vred ukaz, prestaviti pokopališče od cerkve in vasi.

Ko zvem tožnike, pišem obema gosposkama in povem, da sem dal zaradi tega pokopališče že v drugo na vse strani razširiti, in da sedaj zadostuje; tožbo zdravnika pa ovržem s tem, da pokopališče zdravju ne more biti škodljivo, ker žive okoli njega najstarejši ljudje v fari. Da zemlja dobro použivna, spričuje to, da že v petem ali šestem letu ni več sledu od trupel. V mestih po dvoriščih veliko bolj smrdi, kakor na našem pokopališču. Če je pa meščanom premajhno, naj si napravijo svoje, kjer koli hočejo. Nihče se ni več oglasil.

Nova, veliko večja in drugače obrnjena cerkev je pobrala veliko prostora na pokopališču, ki je zaradi tega postalo toliko manjše; sosebno na spodnji strani je segala nova cerkev skoraj do roba. Gledati je bilo torej treba, da nadomestimo izgubljeni prostor. Iz tega namena sem kupil od spodnjih sosedov nekoliko sežnjev vrtov, dal staro škarpo podreti, novo zidati in ves dobljeni prostor z novo zemljo zasuti in poravnati. Po tem delu je sicer postalo pokopališče veliko večje in širje, pa je tudi veliko novih stroškov napravilo. Vožnjo in delo sem naložil le na domačo farno, stroške v denarjih pa razdelil na obe fari po meri posestnikov in poslal dotične spise županom, da naj tiste zneske iztirjajo in meni prinesejo. Vse soseske so rade in brez ovir plačale, le meščani so se uprli razven šesterih gospodarjev, ki so svoj del skrivaj prinesli plačat. Po sklepu občinskega zbora mi nanznajo, da, če hočem od mesta kaj plačila dobiti, naj grem ali naj pošljem pobirat, če mi hoče kdo prostovoljno kaj dati, siliti se pa nihče ne sme in ne more.

Pomen tega sklepa je bil jasen. Ročno se vsedem in pišem meščanom tale odgovor: Stara fara nima vzroka meščanov prositi miloščine, pač pa je primorana tirjati dotični znesek stroškov; dam jim torej pol leta odloga, da si napravijo svoje lastno pokopališče. Če mesto do dotičnega časa svojega plačila ne izpolni, ne pustim nobenega mrliča iz mesta na prifarskem pokopališču več pokopati, razven če plačajo od vsake jame pet goldinarjev.

Ta mirni in resnobni dopis je svojeglavecem postrigel peruti. Videli so, da z menoj se ni šaliti, sosebno v taki važni stvari ne; ko so nekoliko časa iskali prostora, pa ga ne našli, pobrali so ročno denarje in mi jih poslali.

Potem sem sezidal še novo, čedno mrtvašnico zunaj cerkve, dal poravnati in posnažiti ves prostor okrog cerkve, in sedaj je pokopališče čedno, da malo takih.

France Planina

GROHAR PRI HOMANU

Slikar Ivan Grohar je bil v tistih časih, ko je bival v Loki, pogosto gost v gostilni pri Homanu. Od tod je naslikal znano sliko Loka v snegu, ki bi jo boljše označili z

naslovom Loški Mestni trg v snegu. Ker je gostilničarka Homanova vedela, da živi slikar v velikem pomanjkanju, mu je večkrat ponudila kako jed. Vedela pa je, da